

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 4502/00

בפני: כבוד השופטת ט' שטרסברג-כהן
כבוד השופטת ד' ביניש
כבוד השופט א' א' לוי

המערער: ליאור כהן

נגד

המשיבים: 1. ביה"ח ע"ש שיבא
2. מדינת ישראל - משרד הבריאות
3. פרופ' א. כצלסון

**ערעור על פסק-דינו של בית המשפט
המחוזי תל-אביב-יפו מיום 11.5.00
בת"א 1543/86 שניתן על ידי כבוד
השופטת ש' סירוטה**

תאריך הישיבה: כ"ז בחשוון התשס"ב (13.11.01)

בשם המערער: עו"ד כהן אלון
בשם המשיבים 1-3: עו"ד איריס וורמן

פסק-דין

השופטת ט' שטרסברג-כהן:

זהו ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל-אביב (כבוד השופטת ס' סירוטה) בו נדחתה

תביעתו של המערער כנגד המשיבים בעילה של רשלנות רפואית.

1. בשנת 1981 אובחן אצל המערער בבית חולים בילינסון מוקד אוסטואוליטי בצוואר הירך. הוא נותח בבית החולים בילינסון והתברר כי האיזור סבל מדלקת עצם כרונית. כעבור מספר חודשים החל המערער לסבול מכאבים באיזור הניתוח, הוא פנה לבית החולים שיבא, שם אובחן כי הוא סובל מגידול שפיר בצוואר עצם הירך הימני. הוא נותח ב-29.11.81 על ידי פרופ' כצלסון (משיב 3). הגידול נכרת ובחלל שנוצר הושלל שתל עצם. במהלך הניתוח ארע שבר בצוואר עצם הירך, בוצע קיבוע על ידי נעץ (STAPLE) והמקום הושם בגבס. ב-6.12.81 אובחנה תזוזה בשבר וכעבור תשעה ימים נוספים נותח המערער שוב על ידי פרופ' כצלסון ובוצע

חיתוך בסיס עצם הירך וקיבוע השבר באמצעות מסמר קן. כתוצאה מכל אלה נגרמה למערער נכות שהועמדה בהסכמה על 20%.

התביעה הופנתה נגד בית החולים שיבא, המדינה ופרופ' כצלסון.

2. בדחותו את התביעה, קבע בית המשפט, כי אין לזקוף לחובת ניתוח כריתת הגידול או לטיפול שבעקבותיו את השינויים או המגבלות מהן סובל המערער כיום. אשר לטענה בדבר העדר רישום נאות ציין בית המשפט, כי העדר דו"ח אחיות שבו אמור להיות רישום על זריקות שקיבל המערער והעדר דו"ח הניתוח, אינם משליכים על שאלת אחריות המשיבים, משום שהעובדות עצמן אינן שנויות במחלוקת, שעיקרן העובדה כי נגרם שבר במהלך ניתוח הוצאת הגידול וכי השבר קובע על ידי נעץ וכי התובע קיבל זריקות לשיכוך כאבים וכי השבר חובר בניתוח השני כפי שחובר על ידי מסמר, לפיכך השאלה איננה מה נעשה על ידי המנתח אלא האם מה שנעשה מהווה רשלנות. על כך השיב בית המשפט בשלילה. לקביעתו, ארע השבר כתוצאה ממיקומו של הגידול ומהקושי להגיע אליו כאשר שבר כזה הוא סיבוך ידוע ושכיח. כמו כן קבע בית המשפט כי קיבועו הזמני של השבר על ידי נעץ וגבס, היה מעשה רפואי נכון משום שקיבוע מראש על ידי מסמר היה עלול לסכל את הוצאת הגידול בכך שהמסמר היה מונע גישה אל הגידול. אשר להמתנה של מספר ימים בין שני הניתוחים, קבע בית המשפט כי היה מקום וצורך להמתין להחלמת הפצע של הניתוח הראשון קודם שיבצעו את הניתוח השני. עוד נקבע כי השינויים הניווניים בראש הירך היו קיימים כבר בעת שהמערער התקבל לבית החולים שיבא כתוצאה ממיקומו של הגידול ומהטיפול שנעשה בבית החולים בילינסון.

3. המערער תוקף קביעות אלה. לדעתו, ארע השבר בעת הניתוח הראשון בגלל טיפול רשלני במהלך הניתוח. כמו כן, סבור הוא שלא היה מקום לחבר את השבר על ידי נעץ וגבס והיה צורך לקבע אותו על ידי מסמר מלכתחילה. לטענתו, חלפו ימים רבים מידי מאז הניתוח הראשון ועד הניתוח השני והיה צורך לבצע את הניתוח השני מוקדם משבוצע ולא באופן שבוצע. המערער בא בטרוניה לבית המשפט על כך שלא התייחס לכל הספרות הרפואית שהיתה בפניו אלא למאמר אחד בלבד.

מכל הטענות שהועלו נראה כי הטענה המרכזית בה מתמקד המערער היא נושא חיבור העצם על ידי הנעץ (STAPLE) שבו רואה המערער את המקור לסבלותיו. כך גם השתמע מדברי ב"כ המערער בטיעונו בעל פה בפניו.

4. במהלך המשפט נשמעו עדויות רפואיות של פרופ' כצנלסון והוגשו חוות דעת של מומחים מטעם הצדדים. בית המשפט השתכנע כי פרופ' כצנלסון התכוון לבצע את הניתוח השני (אוסטאוטומיה) לאחר הניתוח הראשון, אם כי במועד שלא היה ידוע עד אשר גילו את התזוזה בשבר שאלמלא התזוזה יתכן והעצם היתה נשארת כפי שקיבעו אותה עם הנעץ. לדבריו, שאומצו על ידי בית המשפט, הוא בחר לקבע את השבר על ידי הנעץ כדי למנוע תזוזה תוך שידע כי הוא יצטרך, ככל הנראה, לבצע ניתוח נוסף שאלמלא התזוזה היה מתבצע מאוחר יותר.

5. במחלוקת בין הצדדים אם התרשל פרופ' כצנלסון בכך שלא קיבע את העצם השבורה במסמר כבר במהלך הניתוח הראשון, קיבל בית המשפט את דעתו של פרופ' כצנלסון ואת דעת המומחים הרפואיים מטעם הנתבעים שגרסו כי היה זה בלתי אפשרי לקבע את השבר כבר במהלך הניתוח הראשון וכי הקיבוע שנעשה בעזרת הנעץ והגבס הוא קיבוע זמני טוב ומקובל. קביעה כזו של בית משפט על סמך חוות דעת שנמצאות בפניו ועדות הרופאים המעידים בפניו, אינם מסוג הקביעות שבית משפט זה יתערב בהן, גם כאשר היתה חוות דעת אחרת אותה לא קיבל בית המשפט. זאת ועוד, גם הרופא מטעם הנתבעים אישר כי לשם הכנסת מסמר וקיבוע קבוע של השבר, היה צורך בשולחן שברים המשמש לניתוחים אורטופדיים שאיננו השולחן המשמש לשם הוצאת הגידול. העברה משולחן לשולחן במהלך הניתוחים הנעשים בסמוך בעוד השבר פתוח והמנותח מחובר למכשירים, היתה מסובכת ומסוכנת.

אשר לקיבוע על ידי הנעץ (STAPLE) העדיף בית המשפט את דעתם של המומחים מטעם ההגנה לרבות פרופ' כצנלסון שהעידו, כי זהו שימוש מקובל וסביר בנסיבות המקרה, שלא כדעתו של ד"ר רופמן מטעם המערער. גם בהעדפה כזו אין מקום להתערבותנו.

6. כל קביעותיו של בית המשפט מעוגנות בחומר הראיות. אין תימה שבנושאים אלה יש דעות לכאן ולכאן ויש שיטות כאלה ואחרות ועל בית המשפט לברור מבין העדויות את העדויות הנראות לו ככאלה שניתן להשתית עליהן ממצאים ומסקנות, ולהכריע ביניהן.

כבר נקבע לא אחת כי אל לה לערכאת הערעור להיכנס לפני ולפנים של כל המחלוקות העובדתיות והמשפטיות ולבחון אותן מבראשית. אם מגיעה היא למסקנה כי הממצאים העובדתיים מעוגנים בחומר הראיות וכי ניתוח המשמעויות סביר והגיוני ואין בקביעת העובדות או בהבנת השלכותיהן שגיאה עקרונית ובסיסית וכי הדין יושם על התשתית העובדתית כהלכה, אין להתערב בקביעות הערכאה הראשונה. זהירות מיוחדת מתחייבת בשטח הרפואה כאשר לא כל תגובה של החולה ניתנת לצפייה מראש וכאשר קיים שיקול של סיכון

מחושב אם מוצדק טיפול מסוים או התערבות ניתוחית כדי למנוע נזק גדול יותר. כך הוא גם בשאלות מקצועיות כאשר קיימות מחלוקות בין המומחים והשופט מאמץ דעה של מומחה זה או אחר ומעדיף אותה על פני אחרת (ראו ע"א 323/89 פכרי קוהרי ואח' נ' מדינת ישראל - משרד הבריאות, פ"ד מה(2) 142, בעמ' 168, 171).

הפכנו והפכנו בכל החומר הרלבנטי לאור טענות הצדדים, והגענו לכלל מסקנה כי פסק דינו של בית המשפט עומד במבחנים הנ"ל ולא עולה מתוכו כי הוא לוקה בטעות בסיסית בקביעת העובדות או בהסקת המסקנות או בישום הדין על אלה.

הערעור נדחה, ובנסיבות העניין, ללא צו להוצאות.

ניתן היום, י"ג בכסלו תשס"ב (28.11.01).

שופט

שופטת

שופטת

העתק מתאים למקור J03.00045020
 נוסח זה כפוף לשינויי עריכה וניסוח.
 שמריהו כהן - מזכיר ראשי
 בבית המשפט העליון פועל מרכז מידע, טל' 02-6750444